

Wie zijn al die verwarde mensen in de stad?

© Jip van den

Toorn

Voor het vijfde opeenvolgende jaar heeft de politie meer verwarde personen aangetroffen. Ze zijn vaak alleenstaand en eenzaam, aldus de Amsterdamse crisisdienstpsychiater Jeroen Zoeteman.

Door: Jop van Kempen 28 februari 2019, 11:14

Jeroen Zoeteman (45) ziet ze in alle gedaanten, de verwarde personen. Van dementerende ouderen tot gedroegerde toeristen en mensen die zelfmoord willen plegen. En soms ziet hij iemand die zich gewoon wat afwijkend gedraagt, maar met wie niets aan de hand is. 'Prettig gestoord', zou je zo iemand kunnen noemen.

Zoeteman is psychiater bij de Spoedeisende Psychiatrie Amsterdam. Kern van zijn werk is om te bepalen wie van de verwarde personen een acute psychiatrische stoornis heeft en wie niet.

De vrouw die zo depressief is dat ze van het dak kan springen, kan hij gedwongen laten opnemen. De prettig gestoorde man stuurt hij terug de straat op. Voor de dementerende oudere en de gedroegerde toerist zijn er oplossingen bij andere zorginstellingen.

Tussen de 80 en 90 procent van de verwarde personen die de politie bij de Spoedeisende Psychiatrie Amsterdam aflevert, heeft een psychiatrische aandoening. Onder verwarde personen die de politie op straat aantreft, maar niet naar de crisisdienst brengt, ligt dat percentage op ongeveer 40.

Vroeger waren mensen minder verward, men lette beter op elkaar

Of ze nu een psychiatrische aandoening hebben of niet, er zijn veel overeenkomsten in de groep verwarde personen. In een studie van Zoeteman en [onderzoeksbureau Telos](#) - onderdeel van Tilburg University - is op grond van de analyse van gemeentelijke gegevens uit het hele land een profielschets gemaakt.

De verwarde persoon bestiert vaak een eenpersoonshuishouden of is gescheiden, woont in de stad, heeft een laag inkomen en heeft dikwijls een niet-westerse migrantenachtergrond.

Correspondeert de profielschets uit die data met het beeld dat u heeft van de verwarde persoon?

"Ja, ik kom veel ontheemde mensen tegen. Ze leven alleen en zijn langzaam afgegleden in de samenleving. Bij een psychiatrische ziekte zie je vaak ook maatschappelijke teloorgang. Die twee zijn niet altijd goed te scheiden. Een psychiatrische ziekte kan het gevolg zijn van slechte maatschappelijke omstandigheden, maar het omgekeerde geldt eveneens. Oorzaak en gevolg zijn vervlochten."

Zestig jaar geleden waren er ook verwarde personen. Waarom leidde dat nooit tot een maatschappelijke discussie?

"Er zijn altijd verwarde mensen geweest, dus ook toen. Wel zijn er verschillen. Destijds kregen psychiatrische patiënten die zich 'verward' gedroegen niet de kans om in herhaling te vallen, want ze werden na het eerste incident meteen naar een psychiatrische kliniek in de bossen gebracht."

[Crisisdienstpsychiater Jeroen Zoeteman © Tammy van Nerum](#)

"Tegenwoordig zijn die instellingen gesloten en wonen die mensen in de stad, waar ze ambulante worden behandeld. Als er incidenten voorkomen, is dat dus vaker in de openbare ruimte. Dan krijg je een maatschappelijke discussie."

Waren er toen net zo veel verwarde mensen?

"Ik denk dat de maatschappelijke cohesie toen groter was, waardoor mensen minder de kans kregen om af te glijden. Men lette simpelweg meer op elkaar. Een grotere sociale samenhang verkleint de kans op verward gedrag. Dat zou kunnen verklaren waarom er in dorpen en kleinere gemeenschappen minder verwarde mensen zijn dan in grote steden als Amsterdam."

Wat zegt het volgens u dat het aantal verwarde mensen opnieuw is toegenomen?

"Het zegt iets over de samenleving. We bellen eerder een landelijk telefoonnummer om te melden dat de buurman verward is dan dat we bij die buurman aanbellen om te vragen hoe het met 'm gaat. We leven op een individuelere manier samen."

Hoe kan het dat niet-westerse immigranten vaker verward zijn?

"Het is mijn indruk dat het vooral geldt voor mensen die buiten de sociale orde van de eigen groep zijn gevallen. In eerder onderzoek is al aangetoond dat de kans op een psychiatrische stoornis toeneemt als mensen tot een out-group van de maatschappij behoren. Dat is van toepassing op migranten met een niet-westerse achtergrond. Ze horen niet tot de gevestigde orde."

Tot welke psychiatrische stoornis zou dat kunnen leiden?

"In eerdere studies is gebleken dat mensen met een Marokkaanse achtergrond een grotere kans hebben op een stoornis in het psychotische spectrum. Ander onderzoek stelt dat lichamelijke klachten als hoofd- of buikpijn bij mensen met een niet-westerse migrantenachtergrond kunnen wijzen op geestelijke klachten. De schaamte voor geestelijke pijn zou te groot zijn, waardoor die klachten zich lichamenlijk uiten."

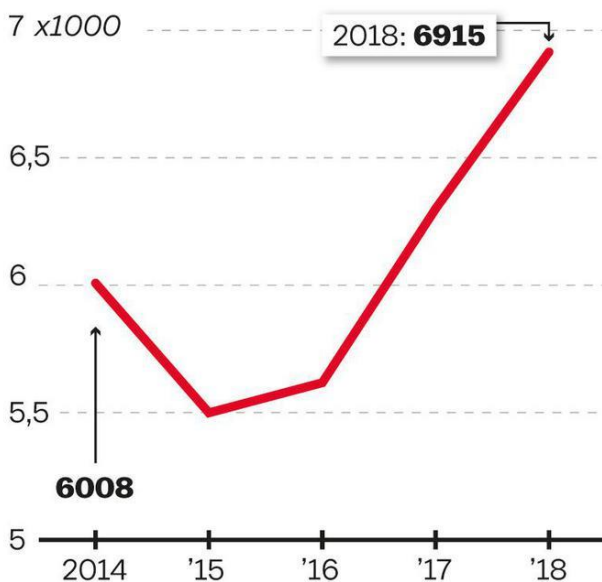
Hoe ziet u de toekomst van verwarde personen in Nederland?

"Ik verwacht dat de trend doorzet, omdat de individualisering en verstedelijking verder zullen toenemen."

In debatcentrum De Balie gaat het woensdag 6 maart [over verwarde personen en waarden in de samenleving](#).

Meldingen

Aantal incidenten met verwarde personen in Amsterdam.

Bron: Politie Amsterdam © Laura van der Bijl

Vaker verward

Weer heeft de politie meer personen met verward gedrag aangetroffen. In 2018 ging het om 90.000 meldingen in heel Nederland, 247 per dag. In Amsterdam gaat het om een kleine 7000 meldingen: 19 per dag. In 2014 ging het nog om 5821 verwarde personen, een stijging van 20 procent, die mede wordt veroorzaakt door het hogere inwonertal en de gegroeide toeristenstroom.

De stijging is een jaarlijks terugkerend fenomeen. Vanaf 2013, toen het aantal meldingen voor het eerst werd geregistreerd, neemt het aantal verwarde personen in Nederland gestaag toe: van 52.000 naar ruim 90.000.

In vijf jaar tijd is bijna sprake van een verdubbeling.

Er is niet zonder meer te stellen dat er meer verwarde personen zijn. Eén persoon kan voor meerdere meldingen zorgen. De jaarlijkse stijging van de zogeheten E33-registraties komt mogelijk ook omdat politiemensen aanvankelijk te weinig meldingen deden.

Pas na enige jaren zijn agenten gewend aan het nieuwe meetsysteem, waardoor er in de beginjaren mogelijk sprake was van onderrapportage. Nu de 'verwarde personen' ook bij burgers in zwang zijn geraakt, ligt het risico van overrapportage op de loer. Mensen bellen sneller als iemand zich afwijkend gedraagt.

Bij 'verwarde personen' kan het gaan om mensen die vanwege een psychiatrische stoornis het contact met de realiteit hebben verloren, maar ook om dronken toeristen en dementerende ouderen.